

EKSLIBRIS AUGUSTA GLAHNA
Projektu J.K. Gracza

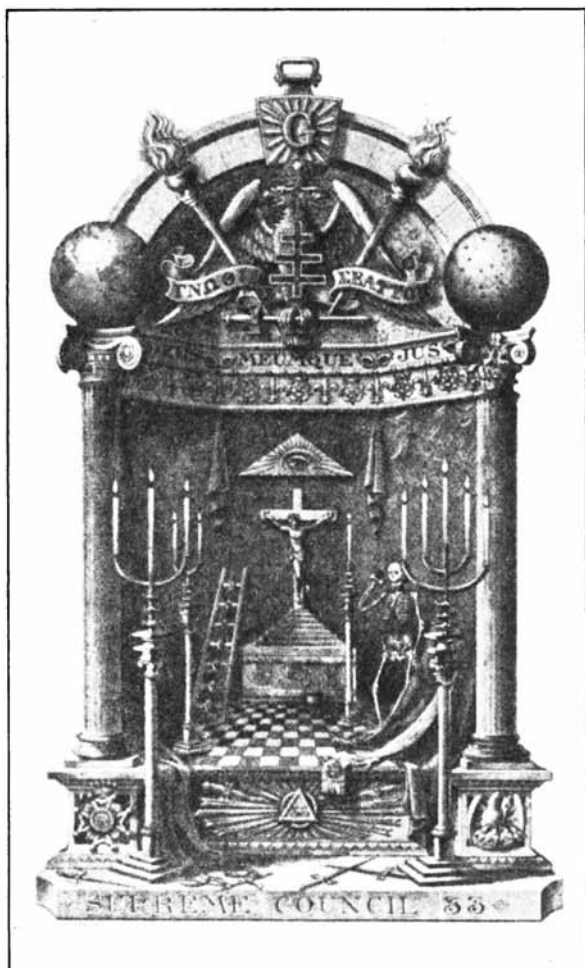
EKSLIBRIS BIBLIOTEKI WLNP
Edward Okuń 1937r.

MASON'SKIE EKSLIBRISY

WINWARD PRESCOTT

BOSTON
THE FOUR SEAS COMPANY

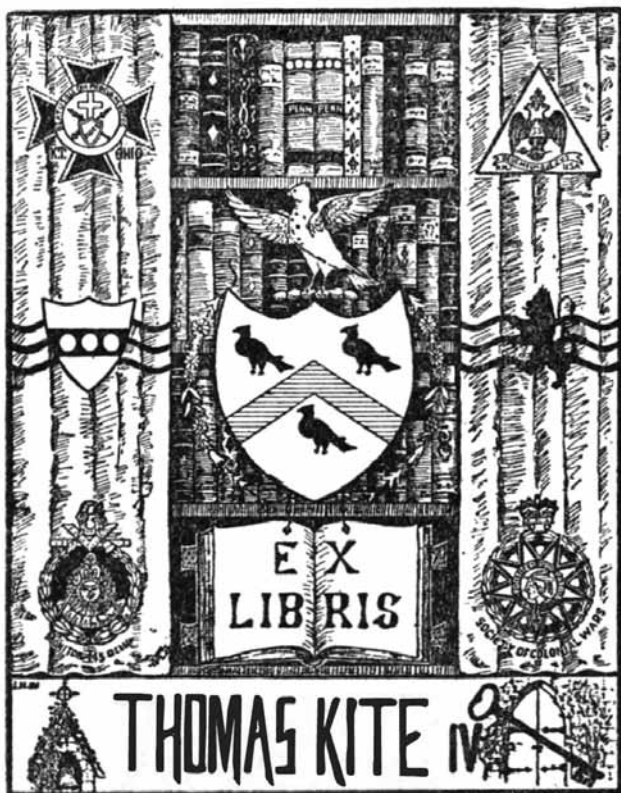
1918

EKSLIBRIS RADY NAJWYŻSZEJ
Projektu W.P. Barreta

ZESTAWIENIE ILUSTRACJI

AUGUST GLAHN. Projekt J. K. Gratz	frontyspis
SUPREME COUNCIL 33°. By W. P. Barrett.	1
THOMAS KITE. Projekt I. H. W. (?)	3
J. A. ADAMIRA. Projekt Josef Vachal	5
SILAS KETCHUM	7
GRAND LODGE OF UTAH	9
SCOTTISH RITE LIBRARY OF CALIFORNIA	12
LODGE OF PERFECTION OF SCOTLAND	13
GRAND LODGE OF SWEDEN	14
W. CHAPMAN	15
BOWLEY. Projekt własny	16
A. M. BUITAMUS	17
W. H. RYLANDS. Projekt własny?	18

EXLIBRIS THOMAS KITE
Projekt I.H.W.

MASONSKIE EKSLIBRISY

Ekslibrisy masonskie są oczywiście interesujące przede wszystkim dla członków rzemiosła, którzy potrafią zrozumieć różne znaki i symbole na nich występujące. Jednak te ekslibrisy są interesujące dla kolekcjonerów, ponieważ należą do najrzadszych ekslibrisów. Dwóch kolekcjonerów pisało na ten temat – Robert Day w swojej książce „Masonic Book-Plates” (Londyn, 1904) i A.W. Pope w „Uwagach na temat niektórych masonskich ekslibrisów w Ameryce i ich właścicieli” (Boston, część I, 1988; część II, 1911). Jednak łącząc listy ekslibrisów w tych dwóch broszurach i dodając do nich ekslibrisy z mojej własnej kolekcji, mogę tu wymienić zaledwie kilka spośród stu siedemdziesięciu masonskich ekslibrisów. Zanim przejdziemy do omówienia różnych emblematów znajdujących się na masonskich ekslibrisach, warto wyjaśnić, że adept wznosi się przez kolejne stopnie wolnomularstwa poprzez serię stopni zwanych stopniami, które członek może pokonywać w kolejności, w jakiej jego zainteresowania prowadzą go do wstąpienia do rzemiosła. Najwyższym stopniem jest 33. stopień, nadawany jako zaszczyt wybitnym masonom. Wraz z tymi stopniami, które można nazwać główną drogą masonerii, istnieją różne poboczne ścieżki lub ciała dywizjonistyczne, takie jak Sanktuarium, Templariusze i inne.

W niektórych przypadkach istnieją specjalne symbole oznaczające te organizacje; inne emblematy są używane ogólnie dla masonerii. Na początek – najczęstszym znakiem jest ogólny symbol masonski, węgielnica i cyrkiel, pomiędzy którymi znajduje się litera G. Następnie mamy zwornik z literowanym okręgiem oraz wszechwidzące oko, czasem umieszczone w trójkącie. Używa się różnych figur geometrycznych, na przykład trójkąta, koła, cyfry

EKSLIBRIS J.A.ADMIRA
Projektu Josepha Vachala

Sześcian lub idealny cios ciosany, pięcioramienna gwiazda lub pentalfa (patrz P-I, rycina L.M. Taylora) oraz sześcioramienna gwiazda utworzona z dwóch trójkątów, jak na rycinie Ruddimana. Czasami rycina może mieć pewne cechy architektoniczne pomieszczenia łoży, takie jak ołtarz lub dwie kolumny ze sferami – jedna symbolizująca ziemię, a druga niebo. Bardzo interesujący przykład ołtarza z wiązką światła padającą na niego z góry znajduje się na starej rycinie W. Chapmana.

Wśród specjalnych emblematów organizacji pomocniczych masonskich znajdują się krzyż i korona (patrz rycina dr. Egberta); bułat, półksiężyc i gwiazda, znak Sanktuarium; krzyż maltański templariuszy; oraz ukoronowany podwójny orzeł organizacji obrządku szkockiego. To właśnie tych emblematów powinien szukać kolekcjoner ekslibrisów.

Niektóre ryciny okażą się niemal w całości masonskie. Rycina W. H. Rylandsa zawiera wszelkiego rodzaju emblematy i symbole – laik mógłby niemal zdobyć gruntowną wiedzę w tych kwestiach, studiując tę rycinę. Innym tego samego rodzaju ryciną jest rycina Rady Najwyższej 33° autorstwa W. P. Barretta. Jest to prawdopodobnie najbardziej rozbudowany ekslibris masonski, jaki istnieje, i wydaje się zawierać wszystkie insygnia Rytu Szkockiego. Inne interesujące ryciny, ze względu na bogactwo symboliki lub tajemniczych znaków, które zawierają, to ryciny L. M. Taylora, A. E. Bacherta, E. D. Browna i L. A. Onleya.

Na liście jest niewiele zagranicznych ekslibrisów. Z wyjątkiem Francji, nie wydają się być niezbyt popularne na kontynencie. Co więcej, organizacje kontynentalne nie są ściśle powiązane z tymi w Anglii i Ameryce. Pojawia się jednak kilka bardzo interesujących rycin, w tym dwie z Czech. Co więcej, jak rozumiem, M. Henri Andre pracuje obecnie nad tomem zatytułowanym „Maconnique Ex Libris”. Sądząc po „Ex Libris de Medecins” M. Andre, obiecany tom powinien być zarówno interesujący, jak i wartościowy.

SILAS KETCHUM

Podobnie jak większość exlibrisów, często prowadzą kolekcjonera do interesujących faktów dotyczących ich właścicieli.

Historia Biblioteki Masonskiej w Iowa to w istocie historia pana T.S. Parvina, jej bibliotekarza i dobroczyńcy. Historia tak wszechstronnej osoby jak generał Pike jest z pewnością interesująca, nawet jeśli jego ekslibris to nie jest, i rzuca pouczające światło na życie mieszkańców Bliskiego Zachodu na początku ubiegłego wieku.

W tym kontekście interesujące jest przeczytanie fragmentu nieopublikowanego dziennika Johna Rowe'a, który był Wielkim Mistrzem Wielkiej Loży Ameryki od 1768 do 1787 roku.*

„5 Październik, środa (1768). Po obiedzie komitet Wielkiej Loży, brat Richard Gridley, brat Jenkins i brat John Cutler wręczyli mi nominację od księcia Beaufort, mianując mnie Wielkim Mistrzem Ameryki.

„23 listopada, środa (1768) Piękny poranek. Miałem zaszczyt i przyjemność zostać mianowanym Wielkim Mistrzem Masonów Ameryki Północnej podczas koncertu w Sali, dziś rano, była to bardzo uroczysta ceremonia, po instalacji całe bractwo przystąpiło do marszu w procesji z sali koncertowej wokół Domu Miejskiego, w towarzystwie dwóch zespołów z Pułków Muzycznych 59 i 64, do Kościoła Trójcy Świętej. Kazanie wygłosił ksiądz Bass z Newberry - z 21. Rozdziału św. Jana i fragmentu 20 wersetu: *Uczeń, którego Jezus kochał*. Powróciłem w procesji do sali koncertowej i zjadłem elegancką kolację. Rozrywkę zapewniał Komitet wyznaczony przez W. Wielkiej Loży, było nas sto trzydzieści czterech obecnych Braci. Popołudnie spędziliśmy w bardzo radosnym i dobrym nastroju, co przyniosło zaszczyt naszemu Rzemiosłu. Wróciłem do domu o ósmej wieczorem.”

* Te i inne dane użyte tutaj pochodzą z notatek sporządzonych na marginesach książek w mojej kolekcji. Ten materiał może być już wydrukowany. Nie mając jednak pewności co do tego, nie mogę umieścić odpowiednich podziękowań dla żadnego wydawcy.

EKSLIBRIS WIELKIEJ ŁOŻY UTAH

Paul Revere był gorliwym masonem. Został inicjowany w Łoży św. Andrzeja w 1760 roku i pełnił różne funkcje. „Kiedy w św. Andrzeju wybuchła schizma, a loża była niemal równo podzielona w kwestii, czy powinna zrzec się posłuszeństwa Wielkiej Łoży Szkocji i pozostać pod Wielką Łożą Massachusetts, jego patriotyczne uczucia uczyniły go przywódcą secesjonistów ze St. Andrews, którzy zjednoczyli się, tworząc Łożę Powstających Stanów, przyjmującą statut od organizacji z Massachusetts. W tej nowej loży był Cz. Mistrzem w latach 1784 i 1791 oraz Skarbnikiem w 1785 roku. Był również II Dozorcą loży Królewskiego Sklepienia, z której wyrosła loża św. Andrzeja.

Pewne światło na sentyment, jaki niekiedy żywiono wobec masonerii, można dostrzec w karierze Silasa Ketchuma. Urodzony w Barre w stanie Vermont w 1835 roku, ożenił się w 1860 roku i przeszedł przez Seminarium Teologiczne w Bangor, kształcąc się dalej w zawodzie szewca, w którym uczył się przed ślubem. Po ukończeniu studiów został pastorem kościoła w Wardsboro w stanie Vermont, gdzie pozostał przez dwa lata. W bibliotece Wielkiej Łoży New Hampshire znajduje się pożegnalne kazanie wygłoszone w Wardsboro 24 września 1865 roku. Na wewnętrznej stronie okładki pan Ketchum napisał: „We wrześniu 1865 roku zostałem wyniesiony do wzniosłego stopnia Mistrza Masonskiego w Mount Lebanon Lodge w Jamaica w stanie Vermont. Za tę zbrodnię zostałem wydany z kościoła w Wardsboro, którego byłem pastorem przez dwa lata, i pożegnałem się następującym kazaniem „Silas Ketchum”. Pan Ketchum później pomagał redagować dwie gazety w Vermoncie, a w następnym roku został powołany do kościoła w Bristolu w stanie New Hampshire. W późniejszych latach życia bardzo interesował się wczesnymi sprawami Nowej Anglii i był członkiem wielu towarzystw historycznych, między innymi New

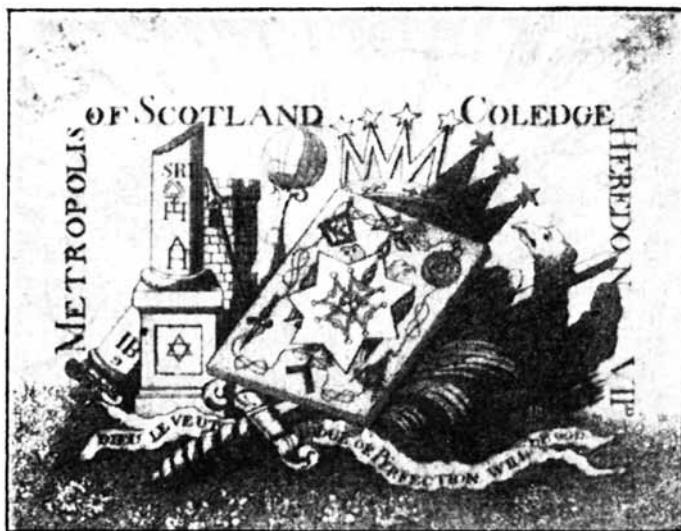
Hampshire Historical Society, New Hampshire Antiquarian Society, American Antiquarian Society, Prince Society, New York Historical Society i New England Historic Genealogical Society. Jego ekslibris przedstawia cztery symbole jego zainteresowań życiowych – węgielnicę i cyrkiel symbolizujące masonerię, szydło symbolizujące jego wczesny zawód, Biblię symbolizującą jego posługę oraz pióro symbolizujące jego pracę antykwaryczną.

Mam nadzieję, że te kilka notatek i komentarzy zachęci niektórych kolekcjonerów ekslibrisów do zebrania kilku masońskich do specjalnej kolekcji. Poniższa lista oczywiście nie jest kompletna i mam nadzieję, że wszyscy kolekcjonerzy, którzy natkną się na masońskie ekslibrisy, których tu nie ma, będą na tyle uprzejmi i zwrócą mi na nie uwagę.

No. _____

Scottish Rite Library**Valley of Los Angeles****Orient of California**

BIBLIOTEKA RYTU SZKOCKIEGO KALIFORNI

EKSLIBRIS LOŻY DOSKONALENIA SZKOCJI

EKSLIBRIS WIELKIEJ ŁOŻY SZWECJI
Projektu W.P. Barreta

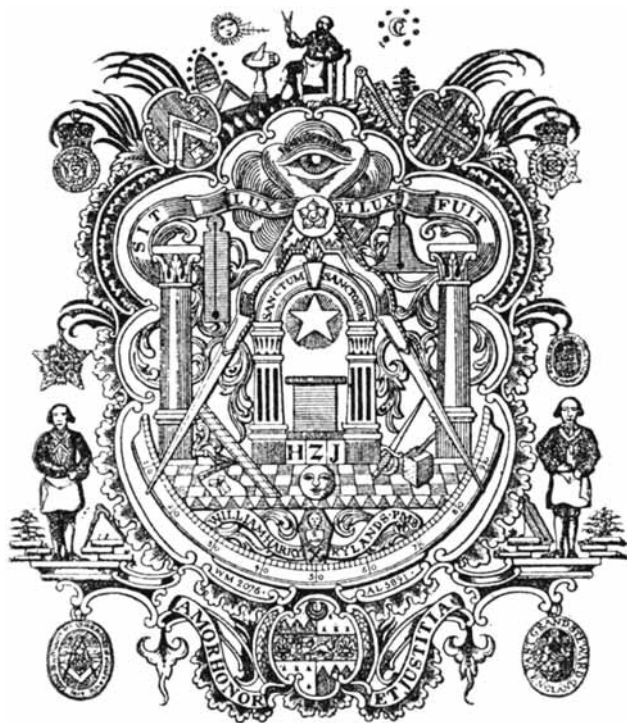
EKSLIBRIS W. CHAPMANA

EKSLIBRIS BOWLEYA
Projektu własnego

EKSLIBRIS A. M. BUTTAMUSA

EKSLIBRIS W. H. RYLANDSA
Projektu własnego